

ในพระปรมາภิไชยพระมหาภักษริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๕

วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เรื่อง นายทะเบียนพรบการเมืองขอให้สั่งยุบพรบประชาสังคม

นายทะเบียนพรบการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งยุบพรบประชาสังคม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรบการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรบการเมืองได้รับ จดแจ้งการจัดตั้งพรบประชาสังคมเป็นพรบการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรบการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรบการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรบการเมืองต้องดำเนินการให้มีสามาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสามาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาวรบการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรบการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรบการเมืองซึ่งพรบประชาสังคมต้องดำเนินการดังกล่าวภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ แต่ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว พรบประชาสังคมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ต้องยุบพรบการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรบการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรบการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรบประชาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรบการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรค ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑

หัวหน้าพรรคประชาสัมพันธ์สืบลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า คณะกรรมการบริหารพรรคประชาสัมพันธ์ซึ่งแต่งตั้งให้ยุบพรรคได้ โดยไม่ขอชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่อย่างใด และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาสัมพันธ์

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และหนังสือชี้แจงของพรรคประชาสัมพันธ์แล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาสัมพันธ์ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาสัมพันธ์ เนื่องจากพรรคประชาสัมพันธ์ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความประ建立健全ต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคประชาสัมพันธ์ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาสัมพันธ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุผลดังได้виñิจฉัยข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคประชาสัมพันธ์

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายกรรมด ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายโภเมน กัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พโลท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เนินวนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สารภัย

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอมร รักษासัตถย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุรุ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๖๕

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง การยุบพรรคประชาสังคม

นายทะเบียนพระการเมืองยื่นคำร้องเป็นหนังสือ ที่ ดต ๐๐๐๔/๑๕๓๔ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า พรรคราษฎร์ไทยร่วมใจมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ (๕) นายทะเบียนพระการเมืองจึงยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคราษฎร์ไทยร่วมใจ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ดังไป

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคราษฎร์ไทยร่วมใจต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา ๖๕ พรรคราษฎร์ไทยร่วมใจยื่นคำร้องให้ยกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑๑๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคราษฎร์ไทยร่วมใจมิได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลมีคำสั่งพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคราษฎร์ไทยร่วมใจตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคราษฎร์ไทยร่วมใจ

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคราษฎร์ไทยร่วมใจแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคราษฎร์ไทยร่วมใจในราชกิจจานุเบกษา”

๒. นายทะเบียนพระการเมืองยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓ คณะผู้ขอจัดตั้งพรรคราษฎร์ไทยร่วมใจ ได้ประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรคราษฎร์ไทยร่วมใจ ข้อบังคับพรรคราษฎร์ไทยร่วมใจ และเลือกตั้ง

คณะกรรมการบริหารพรรค วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคราษฎร์เพื่อไทย ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรคร่วมกับบุคคลภายนอก ๔๕ คน และเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้จดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์เพื่อไทย ดังนั้น พรรคราษฎร์เพื่อไทย จะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน คือวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ แต่ปรากฏว่า พรรคราษฎร์เพื่อไทย ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว เป็นเหตุให้ต้องยกพรรคราษฎร์เพื่อไทยตามมาตรา ๖๕ (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องดังกล่าวข้างต้น

๓. พรรคราษฎร์เพื่อไทยได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคราษฎร์เพื่อไทย ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคราษฎร์เพื่อไทยนั้น พรรคราษฎร์เพื่อไทย ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดได้ และเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคราษฎร์เพื่อไทยได้แต่งตั้ง ตกลงยุบพรรคราษฎร์เพื่อไทยแล้ว ไม่จำต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดอีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๙

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓

มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๖๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคำร้องนี้หรือไม่

๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคราษฎร์เพื่อไทยหรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคราษฎร์เพื่อไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคราษฎร์เพื่อไทยได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคราษฎร์เพื่อไทย เมื่อวันที่ ๒๕๔๑ เพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลอกเลี้ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติม

ຮັສຮຽນນູ້ໝູ ມາຕາ ຕັດຕ ດັງຮາຍລະເອີຍດອງຄວາມເຫັນປຣາກງູໃນກຳວິນິຈັຍສ່ວນຕົວທີ່ ៦/២៥៥៩ ລົງວັນທີ ០១ ສິງຫາຄາມ ២៥៥៩ ເຮື່ອງ ຂອໃຫ້ຢູ່ພຣຄມວລຊນ ແລ້ວ

ປັນຫາທີ່ສອງ ເນື່ອງຈາກສາລັຮັສຮຽນນູ້ໝູໂດຍມີເສີຍງັງມາໃນກຳວິນິຈັຍທີ່ ៦/២៥៥៩ ລົງວັນທີ ០១ ສິງຫາຄາມ ២៥៥៩ ວິນິຈັຍວ່າ ສາລັຮັສຮຽນນູ້ໝູມີອໍານາຈຢູ່ພຣຄມການເມືອງໄດ້ຕາມຮັສຮຽນນູ້ໝູ ປະກອບກັບພຣະຮະບັນຍຸ້ມື້ປະກອບຮັສຮຽນນູ້ໝູວ່າດ້ວຍພຣຄມການເມືອງ ພ.ສ. ២៥៥៩ ດັ່ງນັ້ນ ໃນຮົມື່ ຂອງພຣຄປະຈາສັກມ ຜົ່ງຈັດຕັ້ງເປັນພຣຄມການເມືອງໄມ່ສາມາດປັບປຸງຕົມມາຕາ ແລ້ວ ອີ່ມີສາມາດ ດຳເນີນການໃຫ້ເປັນໄປຕາມມາຕາ ៦៥ ວຣຄහີ່ (៥) ແລະ ນາຍທະເບີຍພຣຄມການເມືອງໄດ້ຢືນກຳຮັງຕ່ອ ສາລັຮັສຮຽນນູ້ໝູກາຍໃນສົບຫ້ວັນນັ້ນແຕ່ວັນທີກຳວິນິຈັຍຕ່ອນຍະເບີຍພຣຄມການເມືອງຕາມມາຕາ ៦៥ ວຣຄສອງ ອີກທັງໜ້າພຣຄປະຈາສັກມ ໄດ້ຢືນກຳເຂົ້າແຈງຕ່ອສາລັຮັສຮຽນນູ້ໝູວ່າ ຄະດະກການບວກເຮົາພຣຄປະຈຸນທີ່ອັກນແລ້ວ ຕກລົງຢູ່ພຣຄ ແລະ ໄມ່ຂອ້ເຈັງແກ້ຂອກລ່າວຫາຂອງນາຍທະເບີຍພຣຄມການເມືອງແຕ່ອຢ່າງໄດ້ ອາຍຸເຫດຸພລດັ່ງກ່າວຫ້າງຕົນ ຈຶ່ງກຳວິນິຈັຍໃຫ້ຢູ່ພຣຄປະຈາສັກມຕັ້ງແຕ່ບັດນີ້ເປັນຕົນໄປ

ນາຍປະເສົາ ນາສຸລ
ປະຊານສາລັຮັສຮຽນນູ້ໝູ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๖๔

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง นายทะเบียนพรrocการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคราษฎร์ประชาสังคม

นายทะเบียนพรrocการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคราษฎร์ประชาสังคม สรุปข้อเท็จจริงจากคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ดังนี้

นายทะเบียนพรrocการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ประชาสังคมเป็นพรrocการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๑ และหลังจากนั้นพรรคราษฎร์ประชาสังคมมิได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด ทั้ง ๆ ที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ พรรคราษฎร์ประชาสังคม ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ ๕,๐๐๐ คนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรrocการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรrocการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ประชาสังคม แต่ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว พรรคราษฎร์ประชาสังคม ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรrocการเมืองดังกล่าวตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรrocการเมือง จึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคราษฎร์ประชาสังคมตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

มาตราต่อไป ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่เกี่ยวข้องกับคำร้องมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๕ “ภายใต้ประชานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocการเมือง พรrocการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรrocการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรบการเมืองย่อมเลิกหรือยกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรบการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรบการเมืองไปรวมกับพรบการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรบการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๖

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรบการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรบการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรบการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรบการเมืองได้แล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรบ การเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งรับคำร้องนายทะเบียนพรบการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนด ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ และได้ส่งสำเนาคำร้อง ให้พรบประชาชนสังคมในฐานะผู้ถูกร้องทราบและให้ส่งคำชี้แจงภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง

หัวหน้าพรบประชาชนสังคมได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๔ รับทราบคำร้องของ นายทะเบียนพรบการเมืองให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรบประชาชนสังคม และชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า คณะกรรมการบริหารพรบประชาชนสังคมประชุมแล้วตกลงให้ยุบพรบได้โดยไม่ได้ยังคำร้องดังกล่าวของ นายทะเบียนพรบการเมืองและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรบประชาชนสังคม

ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยและคำสั่งให้ยุบพรบการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน พรบการเมือง อันเนื่องมาจากพรบการเมืองนั้นๆ มิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรบการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้พรบการเมือง ต้องยุบไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมาตรา ๖๕ (๕) มาแล้วหลายคำวินิจฉัย เช่น คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๒ และคำสั่งที่ ๑/๒๕๔๒ (ยุบพรบปฏิรูป) คำวินิจฉัยที่ ๕๗/๒๕๔๒ และคำสั่งที่ ๕/๒๕๔๒ (ยุบพรบชาตินิยม) เป็นต้น

ພິຈາລະນາແລ້ວເຫັນວ່າ ພຣົກປະຊາສັກຄນ ມີໄດ້ດຳເນີນການໃຫ້ຄຽບຄ້ວນຕາມທີ່ພຣະຣາຊບັນຍຸດີ
ປະກອບຮູ້ຮຽນນູ່ລູ່ວ່າດ້ວຍພຣົກການເມືອງ ພ.ສ. ២៥៨៦ ນາຕຣາ ២៩ ກໍານົດໄວ້ ກຣົມຈຶ່ງມີເຫດຸທີ່
ຄາລຣູ້ຮຽນນູ່ຈະສັ່ງໃຫ້ຢູ່ພຣົກປະຊາສັກຄນໄດ້ຕາມກໍາຮ່ອງ

ດ້ວຍເຫດຸຜລົດັກລ່າວ ຈຶ່ງວິນິຈນີຢູ່ໃຫ້ຢູ່ພຣົກປະຊາສັກຄນ

ຄາສຕຣາຈາຣີ ດຣ. ກະຣະມລ ຖອງຮຽນໝາດີ

ຕຸລາກາຮ່າຄາລຣູ້ຮຽນນູ່ລູ່

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์โภเเมน ภัทรภิรมย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๖๔

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง นายทะเบียนพรrocการเมืองขอให้สั่งยุบพรrocประชาชนสังคม

นายทะเบียนพรrocการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งยุบพรrocประชาชนสังคม โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบว่า

นายทะเบียนพรrocการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocประชาชนสังคมเป็นพรrocการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๑ โดยที่พระราชนูญติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรrocการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และสาขาวรrocการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาวาภัยในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรrocการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocการเมือง ซึ่งพรrocประชาชนสังคมต้องดำเนินการดังกล่าวภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ แต่ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว พรrocประชาชนสังคมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ต้องยุบพรrocการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรrocการเมืองจึงยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรrocประชาชนสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ทว่าหน้าพรrocประชาชนสังคมยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๔ ซึ่งแจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า คณะกรรมการบริหารพรrocประชาชนสังคมประชุมแล้วตกลงให้ยุบพรrocได้ โดยไม่ขอซึ่งแจงแก้ข้อกล่าวหา แต่อย่างใด และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรrocประชาชนสังคม

พิจารณาคำร้องของนายทะเบียนพรrocการเมืองแล้ว เป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรrocการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ มิใช่ความรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรrocการเมืองได้เพียงมาตราเดียวคือ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ จึงมีปัญหาว่า นายทะเบียนพรrocการเมืองจะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรrocการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ ได้หรือไม่

พิจารณาแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญตั้งขึ้นโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ประกอบกับ มาตรา ๓๒๐ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหาและการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ข้อห้ามในการดำรงตำแหน่ง วาระการดำรงตำแหน่ง การแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งได้บัญญัติไว้ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ ถึงมาตรา ๒๖๑ อำนาจหน้าที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๒ ถึงมาตรา ๒๖๖ และในมาตรา ๔๗ มาตรา ๖๓ มาตรา ๕๖ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๔๒ มาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๙๐ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๒๑๖ มาตรา ๒๑๕ มาตรา ๒๕๕ มาตรา ๑๑๕ วรรคห้า (๑) มาตรา ๑๑๕ วรรคสาม มาตรา ๓๒๑ วรรคสอง มาตรา ๓๒๔ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๓๑๖ องค์คุณ ในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัย ผลของคำวินิจฉัย ตลอดจนวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๗ ถึงมาตรา ๒๖๕ ซึ่งบทบัญญัติตามต่อไปนี้ ที่กล่าวข้างต้นนี้ เป็นบทบัญญัติ ในรัฐธรรมนูญเองโดยตรงทั้งสิ้น โดยไม่มีบทบัญญัติตามต่อไปนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติ หรือมีอำนาจดำเนินการใดๆ ตามกฎหมายอื่นได้อีก ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ธรรมดा ซึ่งแตกต่างจากองค์กรอื่นๆ ตามรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเปิดช่องให้สามารถ ดำเนินการอื่นหรือมีอำนาจหน้าที่อื่นเพิ่มเติมขึ้นจากในรัฐธรรมนูญได้ตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติ เช่น

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ (๖) ให้มีอำนาจหน้าที่ “(๖) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสามารถเป็นทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ (๑) ให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องของเรียนในกรณีตาม (ก) และ (ข) และ “(ค) กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีบันทึกญัตติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๐ (๖) ให้มีอำนาจหน้าที่ “(๖) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ (๖) ให้มีอำนาจหน้าที่ “(๖) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๒ วรรคเจ็ด บัญญัติว่า “ฯลฯ อันอาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

สำหรับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้บัญญัตไว้ในรัฐธรรมนูญหลายมาตรา เช่น

(๑) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิก
วุฒิสภา

- (๒) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๓) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรบการเมือง
- (๔) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๕) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๖) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๗) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจสอบเงินแผ่นดิน
- (๘) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีวิธีการอย่างเดียวกันกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติอื่นๆ ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๒ ถึงมาตรา ๕๔ มาตรา ๑๖๕ และมาตรา ๑๗๑ ถึงมาตรา ๑๗๘ ส่วนที่แตกต่างออกไปจากพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นๆ คือ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญแต่ละเรื่องตามมาตรา ๑๕๒ มาตรา ๑๗๖ ถึงมาตรา ๑๗๘ และมาตรา ๑๗๐ ถึงมาตรา ๑๗๗ กับมีกำหนดเวลาในการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๗๓ ว่า กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญตาม (๑) (๒) และ (๓) ที่กล่าวข้างต้น ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกฉบับภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และตามมาตรา ๑๗๕ ว่า กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ตาม (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ โดยไม่มีมาตราใดที่กล่าวข้างต้นบัญญัติให้กรณีที่เกิดขึ้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอยู่ในอำนาจพิจารณาอนุมัติของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๒ วรรคสอง (๒) เท่านั้น การตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไม่ต้องทำด้วยกระบวนการเดียวกันกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือกระบวนการพิเศษที่แตกต่างจากกฎหมายธรรมดា และไม่มีบทบัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมีสถานะเหนือกว่ากฎหมายธรรมดា

จึงเห็นว่า กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไม่อาจกำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญเพิ่มขึ้นให้นอกเหนือไปจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้ เพราะจะมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญและการแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญต้องกระทำโดยการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มิใช่โดยการบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

สำหรับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชกรณีย์เมือง แม้ว่ามาตรา ๓๒๘ ของรัฐธรรมนูญ จะบัญญัติให้ต้องมีสาระสำคัญประการหนึ่งตามมาตรา ๓๒๘ (๒) คือ “(๒) การเลิกพระราชกรณีย์เมือง ฯลฯ” ก็ไม่ได้มีความหมายไปถึงให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชกรณีย์เมืองกำหนดเพิ่มอำนาจศาลรัฐธรรมนูญให้มีอำนาจสั่งยุบพระราชกรณีย์เมืองได้ เพราะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ” และมาตรา ๒๕๑ วรรคสอง บัญญัติว่า “การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลอื่นนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร พ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนอำนาจพิพากษาคดีและวิธีพิจารณา ของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น” คำว่า “ศาลอื่นนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ” มีความหมายชัดเจนว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๕๑ วรรคสอง เพราะศาลรัฐธรรมนูญตั้งขึ้นโดยบทบัญญัติ มาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญเอง มิใช่ศาลที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติตามมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง จึงไม่มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญ อำนาจพิพากษาคดีของศาลรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้แล้วในด่วนทของรัฐธรรมนูญเอง และไม่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้อำนาจกฎหมายอื่นใดบัญญัติเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญได้ แต่สำหรับอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น” ซึ่งหมายความว่า คดีทั้งหลายทั้งปวงถ้ารัฐธรรมนูญหรือกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลใด โดยเฉพาะแล้วย่อมอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ โดยมีคำว่า “ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ไว้ด้วย ศาลทหารตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๑ “มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทหารและคดีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” จึงเห็นได้ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น ศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ โดยมีคำว่า “ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ศาลทหาร มีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๑ และ “ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ส่วนศาลอื่นนอกจาก ๓ ศาลที่กล่าวนี้จะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีย่างใดเพียงใดนั้น “ให้เป็นไปตามกฎหมายไม่ได้ บัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลใด ย่อมอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม จึงไม่อาจมีกฎหมายบัญญัติให้ คดีอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญได้”

การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชกรณีย์เมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพระราชกรณีย์เมืองนั้น นอกจากจะกระทำมิได้ เพราะ

รัฐธรรมนูญไม่ได้ให้อำนาจไว้แล้ว ยังมีข้อพิจารณาต่อไปด้วยว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ (๓) “ได้บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ “สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยซึ่งปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง” ซึ่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฯ ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ด้วยพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง กลับไปบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าพระราชบัญญัติไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัตินี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพระราชบัญญัติเมื่อนั้น จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

นั่นนี้ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจจำกัดเพียงเท่าที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และไม่มีกฎหมายอื่นที่สามารถบัญญัติเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญให้นอกเหนือไปจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้ จึงเห็นว่า นายทะเบียนพระราชบัญญัติเมืองไม่อาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้สั่งยุบพระราชบัญญัตินี้ได้ เนื่องจากไม่ตั้งสาขาพระราชบัญญัติ แต่ห้ามคนเขียนไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ด้วยพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณา

โดยเหตุผลดังได้พิจารณาข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์โกเมน ภัทกริมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอุमพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๖๔

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาสังคม

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญอ้างว่า ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ประชาสังคมเป็นพรรครการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการจัดตั้งพรรคราษฎร์ประชาสังคม จำนวน ๑๘ คน ได้จัดประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคร และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคร

๒. เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคราษฎร์ประชาสังคมได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรครการเมืองต่อนายทะเบียนพรรครการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรคร จำนวน ๑๒ คน

๓. เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ นายทะเบียนพรรครการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ประชาสังคม

๔. ภายหลังที่นายทะเบียนพรรครการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ประชาสังคมแล้ว พรรคราษฎร์ประชาสังคม มิได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด

ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรครการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ประชาสังคม คือภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ที่พรรคราษฎร์ประชาสังคมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรครการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๒๕ เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพรรคราษฎร์ประชาสังคมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรครการเมือง ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคราษฎร์ประชาสังคม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคราษฎร์ประชาสังคมได้รับสำเนาคำร้องแล้วไม่คัดค้าน

ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าพรรคราษฎร์ประชาสังคม มิได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่อาจจัดตั้งสาขาพรรครโดยอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในระยะเวลาตามที่พระราชบัญญัติประกอบ

ຮູ້ຮ່ວມນູ້ຢູ່ວ່າດ້ວຍພຣກກາຣເມື່ອງ ພ.ສ. ២៥៤១ ນາຕຣາ ២៤ ກໍານັດໄວ້ຕາມທີ່ຜູ້ຮ່ວມກ່າວອ້າງ ດັ່ງນັ້ນ
ນາຍທະບູນພຣກກາຣເມື່ອງຈຶ່ງມີຈຳນາຈົ່ງຂອຕ່ອສາລຮູ້ຮ່ວມນູ້ຢູ່ ເພື່ອໃຫ້ມີຄໍາສັ່ງຢູ່ພຣກປະຊາສັກຄນໄດ້
ໂດຍຫອບ

ອາຫັນຈາດາມຄວາມໃນພຣະຈະບຸນູ້ຕີປະກອບຮູ້ຮ່ວມນູ້ຢູ່ວ່າດ້ວຍພຣກກາຣເມື່ອງ ພ.ສ. ២៥៤១
ນາຕຣາ ៦៥ ວຣຄສອງ ຈຶ່ງມີຄໍາສັ່ງໃຫ້ຢູ່ພຣກປະຊາສັກຄນ ແລ້ງຄໍາສັ່ງໃຫ້ນາຍທະບູນພຣກກາຣເມື່ອງທຽບ
ເພື່ອປະກາສໃນราชກິຈຈານຸບກຍາ

ນາຍຈຸນພລ ປະ ສົງຂລາ

ຕຸລາກາຮ່ວມນູ້ຢູ່

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติรек ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๖๔

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอให้สั่งยุบพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชาธิรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องประกอบคำชี้แจงยอมรับตามคำร้องของพรรคราษฎร์เพื่อสังคม ฟังได้ว่า พรรคราษฎร์เพื่อสังคมได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองจากนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการในสาระสำคัญว่า จะต้องจัดให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคราษฎร์เพื่อสังคมยอมรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์เพื่อสังคมของ พรรคราษฎร์เพื่อสังคมยอมรับว่า ไม่สามารถดำเนินการตามเงื่อนไขและภาระในระยะเวลาของบทบัญญัติดังกล่าวได้ กล่าวคือ ต้องดำเนินการให้ทันภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ จึงเป็นเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคราษฎร์เพื่อสังคมได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวข้างต้นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคราษฎร์เพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคราษฎร์เพื่อสังคมต้องมีผู้นำเด็กหรือเยาวชนนักศึกษาที่ต้องการจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคราษฎร์เพื่อสังคมไม่ปฏิบัติตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความประพฤติของนายทะเบียน เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคราษฎร์เพื่อสังคมแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคราษฎร์เพื่อสังคมตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคราษฎร์เพื่อสังคม”

อาศัยเหตุผลดังได้วินิจฉัยแล้ว จึงให้ยุบพรรคราษฎร์เพื่อสังคม

พลโท จุล อติรек

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายปริชา เกลิมวนิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๖๕

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคประชาสังคม

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งยุบพรรคประชาสังคม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับ จดแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาสังคมเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคหนึ่งสาขาภัยในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งพรรคประชาสังคมต้องดำเนินการดังกล่าวภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ แต่ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว พรรคประชาสังคมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๐ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคประชาสังคมทราบ และยื่นคำชี้แจง

หัวหน้าพรรคประชาสังคมมีหนังสือ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๕ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า คณะกรรมการบริหารพรรคประชาสังคมประชุมแล้ว ไม่คัดค้านและไม่ขอชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

พิจารณาคำร้องเอกสารประกอบคำร้องและหนังสือชี้แจงของพรรคประชาสัมคมแล้ว เห็นว่า มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมाचิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศ กำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้..... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความประกายต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคประชาสัมคมมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาสัมคม ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงวินิจฉัยว่า อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคประชาสัมคม

นายปรีชา เนติมวนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทร์ปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๔๔

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพรrocการเมืองขอให้สั่งยุบพรrocประชาชนสังคม

นายทะเบียนพรrocการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งยุบพรrocประชาชนสังคม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

นายทะเบียนพรrocการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocประชาชนสังคมเป็นพรrocการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรrocการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรrocการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรrocการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocการเมือง ซึ่งพรrocประชาชนสังคมต้องดำเนินการดังกล่าวภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๓ แต่ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวพรrocประชาชนสังคมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ต้องยุบพรrocการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรrocการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรrocประชาชนสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรrocประชาชนสังคมทราบ เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑

หัวหน้าพรrocประชาชนสังคมมีหนังสือ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า คณะกรรมการบริหารพรrocประชาชนสังคมประชุมแล้วตกลงให้ยุบพรrocได้ โดยไม่ขอชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรrocประชาชนสังคม

ประเด็นการพิจารณา

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และหนังสือชี้แจงของพรรคประชาสัมคมแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาสัมคมตามคำร้องของนายทะเบียน พรรคการเมือง หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่ง ยุบพรรคประชาสัมคม เนื่องจากพรรคประชาสัมคมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองยื่นเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้...
(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๑” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑)
(๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลมีคำรับรองนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลมีคำรับรองนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคประชาสัมคม ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาสัมคมได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคประชาสัมคม

นายผัน จันทร์ปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สรวงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๖๕

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง นายทะเบียนพรrocการเมืองขอให้สั่งยุบพรrocประชาชนสังคม

นายทะเบียนพรrocการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ว่า ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocประชาชนสังคมเป็นพรrocการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocการเมือง พรrocการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรrocการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรrocการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามที่กฎหมายกำหนดคือวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๓ แล้ว พรrocประชาชนสังคมมีสมาชิกไม่ครบถ้วนรวมทั้งไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรrocการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ นายทะเบียนพรrocการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรrocประชาชนสังคมตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายทวีสุข วงศ์สายเชื้อ หัวหน้าพรrocประชาชนสังคมยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๕ ชี้แจงว่า คณะกรรมการบริหารพรrocประชาชนสังคมได้ลงมติยุบพรrocประชาชนสังคมแล้ว จึงไม่ขอชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocการเมือง พรrocการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรrocการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

และมาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรrocการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อนั้นกับพรrocการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรครักการเมืองอื่นตามหมวด ๕
(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรครักการเมือง
(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพระราชการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลมีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพระราชการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลมีอำนาจแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพระราชการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ยุบพระราชการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองได้แล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรครดการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาอนุญาติเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาอนุญาติเรื่องของนายทะเบียนพระครุการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กราณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครุการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาอนุญาติเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคประชาสังคมนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความว่า พรรครักษาสังคมไม่อาจหาสมาชิกพรรครักษาตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่อาจตั้งสาขาพรรครักษาอย่างน้อยภาคตะวันออกเฉียงใต้ ภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรครักษาเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรครักษาสังคม และนายทะเบียนพรรครักษาเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความประภูมิต่อนายทะเบียนพรรครักษาเมือง จึงพังได้ว่ามีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรครักษาเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ (๕) เกิดขึ้นกับพรรครักษาสังคม ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรครักษาเมืองที่จะสั่งยุบพรรครักษาเมืองดังกล่าวได้

อาศัยเหตุดังนิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาชนกม

นายมงคล สารภี

ទូលាការសាលរ៉ូមនិយមនូយ

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ທີ ๑/๒๕๔๔

ວັນທີ ๑ ມកຣາຄມ ๒๕๔๔

ເຮືອງ ນາຍທະບູນພຣຄກາຣເມືອງຂອໃຫ້ສັ່ງຢູນພຣຄປະຈຳສັກ

นายທະບູນພຣຄກາຣເມືອງໄດ້ຢືນຕຳຮົ່ວໂມງ ລົງວັນທີ ១៨ ທັນວາຄມ ພ.ສ. ២៥៤៣ ຂອໃຫ້ສາລ
ຮັບຮູນນູ້ສັ່ງຢູນພຣຄປະຈຳສັກ ຕາມພຣະຣາຊບໍ່ມີຕິປະກອບຮັບຮູນນູ້ວ່າດ້ວຍພຣຄກາຣເມືອງ
ພ.ສ. ២៥៤៣ ມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄສອງ

ບໍ່ມີຫຼັງຈາກຕຳຮົ່ວໂມງໄດ້ຮັບຈົດແຈ້ງການຈັດຕັ້ງພຣຄປະຈຳສັກເປັນພຣຄກາຣເມືອງຕັ້ງແຕ່ວັນທີ

១៦ ມິຖຸນາຍນ ២៥៤៣ ອັດງຈາກນາຍທະບູນພຣຄກາຣເມືອງໄດ້ຮັບຈົດແຈ້ງການຈັດຕັ້ງພຣຄປະຈຳສັກແລ້ວ
ພຣຄປະຈຳສັກກີ່ມີໄດ້ດຳເນີນກາຣໄດ້ ເພື່ອໃຫ້ເປັນໄປຕາມພຣະຣາຊບໍ່ມີຕິປະກອບຮັບຮູນນູ້ວ່າດ້ວຍ
ພຣຄກາຣເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤៣ ມາຕຣາ ២៥ ທີ່ມີບໍ່ມີຫຼັງຈາກຕິດຕັ້ງພຣຄປະຈຳສັກແລ້ວ
ທ້າພັນຄົນເຂົ້າໄປ ຜົ່ງຍ່າງນ້ອຍຕົ້ນປະກອບດ້ວຍສາມາຊີກົ່ງມີທີ່ອຸ່ນແຕ່ລະກາຕາມບໍ່ມີຫຼັງຈາກແລ້ວ
ຈັງຫວັດທີ່ນາຍທະບູນປະກາສກຳຫັດ ແລະມີສາຫະພຣຄກາຣເມືອງຍ່າງນ້ອຍກາຄະຫຼິນໆສາຫະກາຍໃນ
ທີ່ນີ້ແປດສົບວັນນັ້ນແຕ່ວັນທີ່ນາຍທະບູນພຣຄກາຣເມືອງຮັບຈົດແຈ້ງການຈັດຕັ້ງພຣຄກາຣເມືອງ ແຕ່ປາກງວ່າ
ເມື່ອຄຽນກຳຫັດເວລາທີ່ນີ້ແປດສົບວັນ ພຣຄປະຈຳສັກກີ່ມີໄດ້ດຳເນີນກາຣໃຫ້ເປັນໄປຕາມພຣະຣາ
ບໍ່ມີຫຼັງຈາກຕິດຕັ້ງກຳຫັດ ຈຶ່ງເປັນເຫດໃຫ້ຕົ້ນປະກອບຮັບຮູນນູ້ວ່າດ້ວຍພຣຄກາຣເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤៣ ນາຍທະບູນພຣຄກາຣເມືອງຈຶ່ງຢືນ
ຕຳຮົ່ວໂມງຂອໃຫ້ສາລຮັບຮູນນູ້ມີຄໍາສັ່ງຢູນພຣຄປະຈຳສັກຕາມພຣະຣາຊບໍ່ມີຕິປະກອບຮັບຮູນນູ້
ວ່າດ້ວຍພຣຄກາຣເມືອງ ພ.ສ. ២៥៤៣ ມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄສອງ

ສາລຮັບຮູນນູ້ພິຈາລາດແລ້ວ ມີຄໍາສັ່ງໃຫ້ຮັບຕຳຮົ່ວໂມງໄວ້ດຳເນີນກາຣແລ້ວສ່າງສຳເນາຕຳຮົ່ວໂມງດັ່ງກ່າວ
ໃຫ້ພຣຄປະຈຳສັກທ່ານ ເພື່ອໃຫ້ຢືນຕຳຫຼືແຈ້ງຕາມບໍ່ມີຫຼັງຈາກຕິດຕັ້ງສາລຮັບຮູນນູ້ ວ່າດ້ວຍວິທີພິຈາລາດອອງ
ສາລຮັບຮູນນູ້ ພ.ສ. ២៥៤៣

ພຣຄປະຈຳສັກໂດຍຫົວໜ້າພຣຄມີ້ນັ້ນສື່ອ ລົງວັນທີ ៤ ມກຣາຄມ ២៥៤៤ ທີ່ແຈ້ງຕ່ອສາລ
ຮັບຮູນນູ້ວ່າ ຄະນະກຣມກາຣບີທາພຣຄປະຈຳໄດ້ປະໜ້າໄວ້ແລ້ວ ມີມິຕິກລົງຢູນພຣຄ ໂດຍ
ພຣຄປະຈຳສັກໄມ່ຂອ້ງແຈ້ງແກ້ກ້ອກລ່າວຫາແຕ່ຍ່າງໄດ

จากข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบเห็นว่า ประเด็นที่ต้องพิจารณาในฉบับนี้เพียงประเด็นเดียว คือ กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) บัญญัติว่า “พรรคราชการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ มาตรา ๖๑” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคราชการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลมีคำสั่งของนายทะเบียน ให้ศาลมีคำสั่งสั่งให้ยุบพรรคราชการเมืองนั้น”

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า พรรคราชการมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคราชการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๘ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราชการเมือง พรรคราชการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคราชการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคราชการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุผลข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคราชการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคราชการ

นายสุจิต บุญคงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๔๔

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพระครการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนสังคม

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพระครการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๕๓๔ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๓ ทราบเรียนประชาชนศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า "...นายทะเบียนพระครการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคราษฎร์ ประชาชนสังคม เป็นพระครการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๓ คณะกรรมการจัดตั้งพรรคราษฎร์ จำนวน ๑๙ คน ได้จัดประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรคราษฎร์ ข้อบังคับพรรคราษฎร์ และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคราษฎร์

๒. เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคราษฎร์ จำนวน ๑๒ คน กำขอกจัดตั้งพระครการเมืองต่อนายทะเบียนพระครการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรคราษฎร์ จำนวน ๑๒ คน

๓. เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ นายทะเบียนพระครการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคราษฎร์ จำนวน ๑๒ คน

๔. ภายหลังที่นายทะเบียนพระครการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ แล้ว พรรคราษฎร์ ได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด

“ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพระครการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้ง พรรคราษฎร์ คือภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๓ ที่พรรคราษฎร์ ต้องดำเนินการให้มี สมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

“เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพรรคราษฎร์ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคราษฎร์ เมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ...ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบ พรรคราษฎร์ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง...”

ต่อมายังคงประชุมได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า “คณะกรรมการบริหารพรรคประชาสังคมได้ประชุมหารือแล้ว ได้ตกลงยุบพรรคตามมาตรา ๒๕ และไม่ขอชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด”

การรับเรื่องไว้พิจารณาвинิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาสังคม โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ ดังกล่าว บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเดิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

“(๑).....

“(๒).....

“(๓).....

“(๔).....

“(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม....มาตรา ๒๕....

“เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน....(๕) ให้นายทะเบียน ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญ สั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

“.....”

ในคำวินิจฉัยส่วนตนที่ ๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๒ เรื่อง นายทะเบียน พรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูป นั้น ข้าพเจ้าเป็นเสียงข้างน้อยเสียงหนึ่งที่ได้ วินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ สั่งยุบพรรคการเมืองได้ และไม่ชอบที่จะรับคำร้อง ของนายทะเบียนไว้พิจารณา ทั้งนี้ เพราะเห็นว่า บทบัญญัติตัดกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ได้ โดยที่เสียงข้างมาก ขององค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ (๕) ที่กล่าว ซึ่งคำวินิจฉัยนี้ย่อมมีผลผูกพันเป็นบรรทัดฐานตามมาตรา ๑๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยในเนื้อหาของคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ในกรณีนี้ต่อไป

คำวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรบการเมืองฟังได้ว่า ภายหลังที่นายทะเบียนได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาสังคมแล้ว พรรครักษาสังคมมิได้ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรครักษาสังคมแล้ว พรรครักษาสังคมก็อยู่ในข่ายที่ไม่ได้ดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพรรครักษาสังคมเองก็ได้มีหนังสือยืนยันว่าไม่ขอใช้แข่งขันก่อตัวหาแต่อย่างใด จึงเห็นว่าได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) เกิดขึ้นกับพรรครักษาสังคมจริงที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรบการเมืองนี้ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรครักษาสังคมตามคำร้องของนายทะเบียนพรบการเมือง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๔๔

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพระครการเมืองขอให้ยุบพรรคประชาสังคม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพระครการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า นายทะเบียนพระครการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ไทยสังคมเป็นพระครการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๓ คณะกรรมการจัดตั้งพรรคราษฎร์ไทยสังคม จำนวน ๑๙ คน ได้จัดประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรคร ข้อบังคับพรรคร และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคร

๒. เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคราษฎร์ไทยสังคม ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพระครการเมืองต่อนายทะเบียนพระครการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรคร จำนวน ๑๒ คน

๓. เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ นายทะเบียนพระครการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ไทยสังคม

๔. ภายหลังที่นายทะเบียนพระครการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ไทยสังคมแล้ว พรรคราษฎร์ไทยสังคมมิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด

ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพระครการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคราษฎร์ไทยสังคม คือภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๓ พรรคราษฎร์ไทยสังคมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพรรคราษฎร์ไทยสังคม ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคราษฎร์ไทยสังคมตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพระครการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคราษฎร์ไทยสังคมตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

หัวหน้า公社ประชาสัมคม ยื่นคำชี้แจงว่า คณะกรรมการบริหาร公社ประชาสัมคมได้ประชุมแล้วมีมติให้ยุบ公社ได้ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบ公社ประชาสัมคม

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า公社ประชาสัมคม ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้ง公社ประชาสัมคม พลรษ公社ประชาสัมคม จะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และจัดตั้งสาขาวิชาของอยู่ภาคตะวันออก แต่เมื่อครบกำหนดเวลาแล้ว公社ประชาสัมคมไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปได้ และไม่สามารถจัดตั้งสาขาวิชาตามที่กฎหมายกำหนดได้ นายทะเบียนการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบ公社ประชาสัมคม หัวหน้า公社ประชาสัมคมยื่นคำชี้แจงว่าคณะกรรมการบริหาร公社ประชาสัมคมได้ประชุมแล้วมีมติให้ยุบ公社 จึงไม่คัดค้านการที่นายทะเบียนการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบ公社ประชาสัมคม

เมื่อปรากฏว่า公社ประชาสัมคมมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามมาตรา ๒๕ พลรษ公社ประชาสัมคมจึงต้องถูกยุบตามมาตรา ๖๕ (๕) ด้วยเหตุผลดังได้ในจดหมาย อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบ公社ประชาสัมคม

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อันนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ១/២៥៩៩

วันที่ ១ มกราคม ២៥៩៩

เรื่อง นายทะเบียนพระคราเมืองขอให้สั่งยุบพระคราเมือง

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพระคราเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระคราเมืองเป็นพระคราเมือง ตั้งแต่วันที่ ១៦ ມິຖຸນາຍ ២៥៩៣ ພາຍຫລັງທີ່นายทะเบียนพระคราเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระคราเมืองแล้ว พระคราเมืองນີ້ໄດ້ດໍາເນີນໄດ້ ເພື່ອໃຫ້ນາຍທະບຽນພິຈາລະນາແຕ່ຍ່າງໄດ້ ຕາມພະຮານບັນລຸດປະກອບຮູ້ຮຽນນູ້ນີ້ວ່າດ້ວຍພຣັກປຣາມເມືອງ ພ.ສ. ២៥៩១ ມາຕຣາ ២៥ ຊື່ບັນລຸດໃຫ້ພຣັກປຣາມເມືອງຕ້ອງດໍາເນີນໄດ້ໃຫ້ມີສາມາຊີກຕັ້ງແຕ່ ៥,០០០ ຄນເຂົ້າໄປ ຊື່ຍ່າງນ້ອຍຕ້ອງປະກອບດ້ວຍສາມາຊີກຊື່ນີ້ທີ່ອູ້ໃນແຕ່ລະກາຄາຕາມບັນລຸດຢ່າຍຊ່ອງການແລະຈັງຫວັດທີ່ນາຍທະບຽນປະກາສກໍາໜັດແລະມີສາຫາພຣັກປຣາມເມືອງຍ່າງນ້ອຍກາຄະໜຶ່ງສາຫາໃຫ້ແລ້ວເສົ້າຈາຍໃນ ១៨០ ວັນນັບແຕ່ວັນທີ່ນາຍທະບຽນຮັບຈຳແຈ້ງການຈັດຕັ້ງພຣັກປຣາມເມືອງ ຄື່ອກາຍໃນວັນທີ ១៣ ຊັນວາຄມ ២៥៩៣ ແຕ່ປຣາກງວ່າ ພຣັກປຣາມເສັ້ນໄດ້ດໍາເນີນໄຕ້ມາຕຣາ ២៥ ຊື່ເປັນເຫຼຸດໃຫ້ຍຸບພຣັກປຣາມເມືອງຕາມມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄທນີ້ (៥) ຂອງພະຮານບັນລຸດເດີຍກັນ ນາຍທະບຽນພຣັກປຣາມເມືອງຈຶ່ງໄດ້ຢືນຄໍາຮອງເພື່ອຂໍໃຫ້ສາລະຮູ້ຮຽນນູ້ນີ້ມີຄໍາສັ່ງຍຸບພຣັກປຣາມເສັ້ນມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄສອງ ຕ່ອໄປ

ສາລະຮູ້ຮຽນນູ້ນີ້ຮັບເຮືອງໄວ້ພິຈາລະນາແລ້ວສ່ວນສໍາເນາຄໍາຮອງໃຫ້ພຣັກປຣາມເສັ້ນແຈ້ງ ຊື່ຫວ່ານ້າພຣັກປຣາມເສັ້ນມີໜັງສື່ອ ລົງວັນທີ ៥ ມາຕຣາ ២៥៩៩ ທີ່ແຈ້ງຕ່ອສາລະຮູ້ຮຽນນູ້ນີ້ວ່າ ຄະນະກົມມາຮ່າງມາຮ່າງພຣັກປຣາມເສັ້ນປະຫຼາມປະຫຼາມແລ້ວຕາມກົມໃຫ້ຍຸບພຣັກໄດ້ ໂດຍໄມ່ຂອ້ແຈງແກ້ຂັກລ່າວຫາແຕ່ຍ່າງໄດ້ແລະຂໍໃຫ້ສາລະຮູ້ຮຽນນູ້ນີ້ມີຄໍາສັ່ງຍຸບພຣັກປຣາມເສັ້ນ

ພິຈາລະນາແລ້ວເຫັນວ່າ ພຣັກປຣາມເສັ້ນໄມ້ດໍາເນີນໄດ້ໃຫ້ເປັນໄປຕາມພະຮານບັນລຸດປະກອບຮູ້ຮຽນນູ້ນີ້ວ່າດ້ວຍພຣັກປຣາມເມືອງ ພ.ສ. ២៥៩១ ມາຕຣາ ២៥ ກຣມຈຶ່ງມີເຫຼຸດທີ່ຈະສັ່ງຍຸບພຣັກຕາມມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄທນີ້ (៥) ແລະສ່ວນໃຫ້ຍຸບພຣັກປຣາມເສັ້ນໄດ້ ຕາມມາຕຣາ ៦៥ ວຣຄສອງ

ດ້ວຍເຫຼຸດຜົດຈັກລ່າວ ຈຶ່ງວິນິຈີ້ຍໃຫ້ຍຸບພຣັກປຣາມເສັ້ນ

ศาสตราจารย์อันนันต์ เกตุวงศ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอมร รักษาสัตย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๔๔

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพรrocการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรrocประชารัษฎา

ตามที่นายทะเบียนพรrocการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรrocประชารัษฎาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

๑. วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓ นายทะเบียนพรrocการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรrocประชารัษฎาเป็นพรrocการเมือง

๒. จนถึงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นวันครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรrocประชารัษฎาจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๓. วันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ นายทะเบียนพรrocการเมืองส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรrocประชารัษฎาตามกฎหมาย

๔. วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ศาลรัฐธรรมนูญได้ลงมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องให้พรrocประชารัษฎาทราบ เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ

๕. วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔ พรrocประชารัษฎามีหนังสือชี้แจงว่า คณะกรรมการบริหารพรrocประชารัษฎาได้ประชุมหารือแล้วตกลงให้ยุบพรroc จึงไม่ขอชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

คำวินิจฉัย

เมื่อปรากฏตามข้อเท็จจริงว่าพรrocประชารัษฎามีได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และคณะกรรมการบริหารพรrocได้ตกลงใจขอยุบพรrocแล้ว กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรrocประชารัษฎาได้ตามมาตรา ๖๕(๕) ดังนั้น จึงวินิจฉัยให้สั่งยุบพรrocประชารัษฎาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรrocการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายอมร รักษาสัตย์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๖๔

วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง นายทะเบียนพระครการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพระครปฏิชาสังคม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพระครการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓^{*} ต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพระครปฏิชาสังคม โดยชี้แจงข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

นายทะเบียนพระครการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครปฏิชาสังคมเป็นพระครการเมือง โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการจัดตั้งพระครปฏิชาสังคม จำนวน ๑๙ คน ได้จัดประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพระคร ข้อบังคับพระคร และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพระคร

๒. วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพระครปฏิชาสังคมได้ยื่นคำขอจัดตั้งพระครการเมืองต่อนายทะเบียนพระครการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพระคร จำนวน ๑๒ คน

๓. วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ นายทะเบียนพระครการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครปฏิชาสังคม

ภายหลังที่นายทะเบียนพระครการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครปฏิชาสังคมแล้ว พระครปฏิชาสังคม มิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้นายทะเบียนพิจารณาแต่อย่างใด กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพระครการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครปฏิชาสังคม คือภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ที่พระครปฏิชาสังคมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

* ส่งมาตามหนังสือที่ ลศ ๐๐๐๔/๑๕๓๔ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพระคประกอบประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพระกรรมการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระกรรมการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพระกรรมการเมืองจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระคประกอบประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการ และได้ส่งสำเนาคำร้องนั้นให้พระคประกอบประชาชนและชี้แจงตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑

พระคประกอบประชาชน โดยนายทวีสุข วงศ์สายเชื้อ หัวหน้าพระค ได้มีคำชี้แจง ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๔ ยืนต่อศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า

ภายหลังที่นายทะเบียนพระกรรมการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระคประกอบประชาชนแล้ว ปรากฏว่า พระคประกอบประชาชนและคณะกรรมการบริหารพระคประกอบประชาชน ไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกพระค ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาพระกรรมการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้ง คณะกรรมการบริหารพระคประกอบประชาชน จึงขออภัยยังชี้แจงว่า คณะกรรมการบริหารพระคประกอบประชาชนได้ประชุมหารือแล้วตกลงยุบพระคตามมาตรา ๒๕ พระคประกอบประชาชนจึงไม่อนุชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพระกรรมการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งยุบพระคประกอบประชาชนดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระกรรมการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งยุบพระกรรมการเมืองดังกล่าวได้ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังที่ได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระกรรมการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพระกรรมการเมืองได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลมีคำสั่งยุบพระกรรมการแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพระกรรมการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลมีคำสั่งให้ยุบพระกรรมการเมืองนั้น” ดังนั้น ในกรณีที่คำร้องของนายทะเบียนดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสองของ มาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพระคประกอบประชาชนหรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองประกอบกับคำชี้แจงของพรรคประชาชนสังคมพงได้ว่า ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาชนสังคมพรรคประชาชนสังคมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองพรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

จึงพึงได้ว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เกิดขึ้นกับพรรคประชาชนสังคมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาชนสังคม

ศาสตราจารย์ ดร. อิสสระ นิติทัณฑ์ประภาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอุรัส หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๖๔

วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง นายทะเบียนพระครการเมืองขอให้สั่งยุบพระครปฏิชาสังคม

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายทะเบียนพระครการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพระครปฏิชาสังคม เป็นพระครการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๓ โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พระครการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อย ต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศ กำหนด และมีสาขาวรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ นายทะเบียนพระครการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพระครการเมือง ซึ่งพระครปฏิชาสังคมต้องดำเนินการ ดังกล่าวภายในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๓ แต่ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าว พระครปฏิชาสังคมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ต้องยุบพระครการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพระครการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพระครปฏิชาสังคมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพระครปฏิชาสังคมไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และจัดตั้งสาขาวรรคการเมืองให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขและภายในกำหนดเวลาตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้ กรณีจึงต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพระครการเมืองจึงขอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพระครการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพระครปฏิชาสังคม

นายอุรัส หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ